

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Το μάθημα της Λογοτεχνίας Προσανατολισμού/Εμβάθυνσης (ως επιλεγόμενο μάθημα) αποσκοπεί στη γνωριμία, τη μελέτη και τη συνακόλουθη εμβάθυνση και τον διάλογο με τα σημαντικότερα λογοτεχνικά κείμενα και τους σπουδαιότερους εκπροσώπους της ελληνικής, της ευρωπαϊκής και της παγκόσμιας λογοτεχνίας. Ζητούμενο είναι, ακόμη, η γνώση των πιο σημαντικών σταθμών της Ιστορίας της Λογοτεχνίας και η κατάκτηση βασικών όρων της Θεωρίας της Λογοτεχνίας. **Απώτερος στόχος** είναι η σταδιακή διαμόρφωση ενός επαρκούς αναγνώστη της Λογοτεχνίας, που θα απολαμβάνει αισθητικά τα λογοτεχνικά κείμενα και θα είναι σε θέση να τα ερμηνεύει και να τα προσεγγίζει κριτικά.

Βασικό κορμό της ύλης για τη Β' Λυκείου αποτελεί η λογοτεχνική παραγωγή και τα συνακόλουθα λογοτεχνικά ρεύματα του 19^{ου} και μέρους του 20^{ου} αιώνα (ρομαντική ποίηση και πεζογραφία, ρεαλισμός, ηθογραφία, συμβολισμός, «παρακμιακό» στοιχείο στην ποίηση). Το μάθημα προσφέρεται ένα 4ωρο την εβδομάδα.

Συγκεκριμένα, με τη διδασκαλία του μαθήματος, **επιδιώκεται οι μαθητές/-τριες:**

- να αποκτήσουν μια σφαιρική εικόνα της ελληνικής λογοτεχνικής παραγωγής του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα και να γνωρίσουν τα αντίστοιχα σημαντικότερα λογοτεχνικά ρεύματα της ευρωπαϊκής και της παγκόσμιας λογοτεχνίας.
- να αναπτύξουν το αισθητικό τους κριτήριο, μελετώντας διαφορετικά λογοτεχνικά είδη.
- να ασκηθούν στη δημιουργική ανάγνωση και την ερμηνευτική προσέγγιση των κειμένων.
- να προσεγγίζουν τη λογοτεχνία διακειμενικά και διαθεματικά, με τη σύγκριση λογοτεχνικών κειμένων, με τη συνάντηση με άλλες μορφές λόγου και καλλιτεχνικής έκφρασης.
- να αναπτύξουν κριτική φιλιαναγνωστική στάση.
- να είναι ικανοί να παράγουν τον δικό τους προφορικό και γραπτό λόγο (δημιουργική γραφή/κριτικά και ερμηνευτικά σχόλια).

Στο πλαίσιο του μαθήματος, προτείνεται να οργανωθεί ένα Λογοτεχνικό Εργαστήριο, στο οποίο να ενταχθεί η **Λέσχη Ανάγνωσης** με ένα πρόγραμμα αναγνώσεων και παρουσιάσεων λογοτεχνικών βιβλίων, η διδασκαλία των τεχνικών της λογοτεχνικής γραφής και συναντήσεις με σημαντικούς λογοτέχνες. Προτείνεται, ακόμη, η συστηματική χρήση και αξιοποίηση της ηλεκτρονικής τεχνολογίας.

Σε σχέση με τη Λέσχη Ανάγνωσης, από την αρχή του Α' Τετραμήνου κάθε σχολικής χρονιάς, ο διδάσκων/η διδάσκουσα προτείνει έναν κατάλογο λογοτεχνικών βιβλίων (ποίηση, πεζογραφία, θέατρο), για τον καταρτισμό του οποίου μπορεί να ζητηθεί και η συμβολή των μαθητών/-τριών. Γίνεται εισήγηση όπως μεγάλο μέρος των βιβλίων του καταλόγου αντληθεί από τη λογοτεχνική παραγωγή/τα λογοτεχνικά ρεύματα και κινήματα του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα, μέχρι τη δεκαετία του 1920, με εστίαση στα κορυφαία έργα της νεοελληνικής, της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας λογοτεχνίας. Επιδιώκεται έτσι να αναδειχθεί ο τρόπος με τον οποίο νεότερα ή σύγχρονα λογοτεχνικά έργα «συνομιλούν» με τα παλαιότερα μέσα από μια διαδικασία δημιουργικής πρόσληψης.

Κάθε μαθητής/-τρια επιλέγει από τον προτεινόμενο κατάλογο ένα βιβλίο και αναλαμβάνει να το παρουσιάσει στην τάξη. Για τον σκοπό αυτό, δίνονται συγκεκριμένες κατευθύνσεις από τον διδάσκοντα/τη διδάσκουσα, χωρίς να περιορίζουν την πρωτοβουλία και τη δημιουργικότητα των μαθητών. Είναι, επίσης, δυνατόν να γίνει παρουσίαση λογοτεχνικού βιβλίου που δεν θα περιλαμβάνεται στον κατάλογο, εφόσον κριθεί ότι αυτό εξυπηρετεί τους σκοπούς του μαθήματος. Ενδεικτικός κατάλογος προτεινόμενων βιβλίων παρατίθεται στο τέλος του προγραμματισμού.

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Δρ Νίκος Ορφανίδης, Ακαδημαϊκός Επόπτης
- Δρ Λεωνίδα Γαλάζη, Σύνδεσμος Ε.Μ.Ε. Φιλολογικών
- Σπύρος Αντωνέλλος, Ε.Μ.Ε. Φιλολογικών - Θεατρολογίας
- Σωτηρία Παπαμαργαρίτη, Φιλολόγος - Σύμβουλος Υ.Π.Π.
- Δρ Κάκια Παπακυριακού, Φιλολόγος - Α.Π. Λογοτεχνίας
- Μαρία Παπαλεοντίου, Φιλολόγος - Π.Ι.
- Γιώργος Καλοζώης, Φιλολόγος

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ /ΠΗΓΕΣ ΑΝΤΛΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ

1. *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Α' τεύχος, Α' Τάξη Γενικού Λυκείου, Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος», 2012=ΚΝΕΛ Α'*
<http://ebooks.edu.gr/new/books-pdf.php?course=DSGL-A111>
2. *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Β' τεύχος, Β' Τάξη Γενικού Λυκείου, Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος», 2012= ΚΝΕΛ Β'*
3. *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Β' τεύχος, Β' Τάξη Γενικού Λυκείου, Βιβλίο Καθηγητή.*
<http://ebooks.edu.gr/new/books-pdf.php?course=DSB106>
4. *Κείμενα Κυπριακής Λογοτεχνίας, Τόμος Α', Υ.Π.Π., Π.Ι., Υ.Α.Π., 2015= ΚΚΛ Α'*
5. *Κείμενα Κυπριακής Λογοτεχνίας, Τόμος Β', Υ.Π.Π., Π.Ι., Υ.Α.Π., 2012= ΚΚΛ Β'*
6. *Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία, Ανθολόγιο μεταφράσεων, Β' Γενικού Λυκείου - Επιλογής, Ο.Ε.Δ.Β., Αθήνα 2009 = ΝΕΛ Β'*
<http://ebooks.edu.gr/new/course-main.php/?course=DSGL-B125>
7. *Ανθολόγιο Ευρωπαϊκής Λογοτεχνίας για το Λύκειο, Υ.Α.Π., Λευκωσία 1998 =ΑΝΘ.ΕΥΡ.Λ*
8. *Νεοελληνική λογοτεχνία Γ' Γενικού Λυκείου - Θεωρητικής κατεύθυνσης = ΝΕ. ΛΟΓ. Γ'*
<http://ebooks.edu.gr/new/course-main.php?course=DSGL-C132>
9. *Νεοελληνική λογοτεχνία Γ' Γενικού Λυκείου - Θεωρητικής κατεύθυνσης. Βιβλίο του Καθηγητή*
<http://ebooks.edu.gr/new/course-main.php?course=DSGL-C132>
10. *Ανθολογία Νεοελληνικής Ποίησης, Γ' Λυκείου, Υ.Α.Π. 2015 (ανατύπωση)= ΑΝΠ Γ'*
11. *Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων, ΟΕΔΒ, Αθήνα 2004 = ΛΛΟ*
12. *Δημιουργική Γραφή, Οδηγίες Πλεύσεως, Υ.Π.Π., Π.Ι., Υ.Α.Π., 2012*
http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/Themata/logotechnia/vivlia_anaforas.html

13. Έκφραση Έκθεση, τεύχος Α', Γενικό Λύκειο, Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος», 2012 (βλ. ενότητα σχετικά με την αφήγηση και την περιγραφή)
14. Χριστόφορος Λιοντάκης, *Ανθολογία Γαλλικής Ποίησης*, Αθήνα, Καστανιώτης, 1988. = ΑΝΘ. ΓΑΛ. Π.
15. Λίνος Πολίτης, *Ποιητική Ανθολογία*, Αθήνα, Δωδώνη, 1982, τ. 7. = ΛΠ.ΑΝΘ.
16. Arthur Rimbaud, *Μια εποχή στην Κόλαση* (μτφρ. Χριστόφορος Λιοντάκης), Αθήνα, Γαβριηλίδης, 2013. = Rimbaud

✚ Σημείωση:

- Για άλλες έγκυρες πηγές άντλησης υλικού, βλ. *Εκπαιδευτικό Υλικό Μέσης Εκπαίδευσης Υ.Π.Π. > Ιστοσελίδα Λογοτεχνίας Μ.Ε. > Συνδέσεις*, στη διεύθυνση:
<http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/Themata/logotechnia/index.html>
- Ειδικά για τη διδασκαλία της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας, πλούσιο υλικό (διδασκτικά σενάρια, γραμματολογία, θεωρία της λογοτεχνίας) είναι προσβάσιμο στον δικτυακό τόπο του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας: βλ. <http://www.komvos.edu.gr/> > *Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία*.
- Για τη διδασκαλία της νεοελληνικής ποίησης, μπορεί να αξιοποιηθεί ο δικτυακός τόπος *Ανεμόσκαλα* της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα, στον οποίο είναι προσβάσιμοι οι *Συμφραστικοί Πίνακες Λέξεων για Μείζονες Νεοέλληνες Ποητές*, όπως και μεγάλο μέρος του έργου των ανθολογούμενων ποιητών: βλ. <http://www.greek-language.gr/Resources/literature/tools/concordance/>
- Πολύ χρήσιμη πηγή άντλησης λογοτεχνικών κειμένων από παλαιότερα σχολικά βιβλία είναι η ψηφιακή *Ιστορική Συλλογή Σχολικών Εγχειριδίων* του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας): βλ. <http://elibrary.iep.edu.gr/iep/collection/browse/index.html>

ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΤΗΣΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΥΛΗΣ (120 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ)

- ✚ **Σημείωση 1:** Στη στήλη ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ σημειώνονται τα κείμενα που προορίζονται για συστηματική διδασκαλία.
- ✚ **Σημείωση 2:** Στη στήλη ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ προτείνονται κείμενα που μπορούν να αξιοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί, ο καθένας κατά την κρίση του και με δυνατότητα ατομικής επιλογής, στο πλαίσιο της διακειμενικότητας και της συνανάγνωσης-συνεξέτασης των κειμένων, καθώς επίσης των μικρών εργασιών τύπου project, ανάλογα με τον διαθέσιμο διδακτικό χρόνο, τα ενδιαφέροντα και το επίπεδο των μαθητών/-τριών τους.

Α' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ (60 ΠΕΡΙΟΔΟΙ)

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
<p>✚ Η Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία: οι απαρχές Οι πρώτοι μεγάλοι λογοτέχνες στην ποίηση, στην πεζογραφία και στο θέατρο (συνολικά: 10)</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • Ντάντε Αλιγκιέρι, <i>Θεία κωμωδία</i>: Κόλαση, Άσμα τρίτο (ΝΕΛ Β', 39-45) • Φραντσέσκο Πετράρκα, «Λάουρα» (ΝΕΛ Β', 45-46) • Ουίλλιαμ Σαίξπηρ, «Σονέτο XVIII» (ΝΕΛ Β', 54-55) • Μιγκέλ ντε Θερβάντες, <i>Ο Δον Κιχώτης</i> (απόσπασμα) (ΑΝΘ.ΕΥΡ.Λ, 240-245) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Δίνονται παραδείγματα των απαρχών της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας, με αναφορά στα κορυφαία έργα και τους αντίστοιχους εκπροσώπους της: Δάντης, Πετράρχης, Γκαίτε στην ποίηση και Θερβάντες στην πεζογραφία, Σαίξπηρ στο θέατρο. Αναφορά στη νεότερη τραγωδία, όπως την προτείνει ο Σαίξπηρ. <li style="text-align: center;">∞ ➤ Για συνανάγνωση με τα σονέτα των Πετράρχη και Σαίξπηρ, προτείνονται 1-2 αξιόλογα δείγματα από τη νεοελληνική σονετογραφία: π.χ. <ul style="list-style-type: none"> ∞ <i>Ρίμες αγάπης</i> (ΚΚΛ Α', 81-92) ∞ Λορέντζος Μαβίλης: βλ. http://users.uoa.gr/~nektar/arts/poetry/lorentzos_mavilhs_poems.htm ∞ Κώστας Βάρναλης: βλ. http://www.greek-language.gr/Resources/literature/tools/concordance/browse.html?text_id=394&hi=108238&cnd_id=4 	

✚ Ο ευρωπαϊκός ρομαντισμός		(συνολικά: 10)
<p>α) Ποίηση</p> <ul style="list-style-type: none"> • Φρήντριχ Σίλλερ, «Το δαχτυλίδι του Πολυκράτη» (ΝΕΛ Β', 67-71) • Τζωρτζ Γκόρτον Μπάιρον, «Τα νησιά της Ελλάδας» (ΝΕΛ Β', 81-85) • Αλφόνς ντε Λαμαρτίν, «Η λίμνη» (ΝΕΛ Β', 86-89) • Τζιάκομο Λεοπάρντι, «Το άπειρο» (ΝΕΛ Β' 94-95) <p>β) Πεζογραφία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χάινριχ φον Κλάιστ, «Η ζητιάνα του Λοκάρνο» (ΝΕΛ Β', 183-186) • Βίκτωρ Ουγκώ, <i>Η Παναγία των Παρισίων</i> (απόσπασμα) (ΑΝΘ.ΕΥΡ.Λ., 121-127) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Στο πλαίσιο της προσφοράς του ευρωπαϊκού ρομαντισμού, να δοθούν ως παραδείγματα από τη νεοελληνική λογοτεχνία του 19^{ου} αι. τα ακόλουθα κείμενα: <ul style="list-style-type: none"> ☞ Αλέξανδρου Σούτσου, «Επιστολή προς τον βασιλέα της Ελλάδος Όθωνα» (απόσπασμα) (ΚΝΕΛ Α', 288-291) ☞ Ιάκωβου Πιτσιπίου, <i>Ο πίθηκος Ξουθ ή Τα ήθη του αιώνας</i> (απόσπασμα) (ΚΝΕΛ Α', 311-315) <li style="text-align: center;">ή και ☞ Επαμεινώνδα Φραγκούδη, <i>Ο Θέρσανδρος</i> (απόσπασμα) (ΚΚΛ Α', 134-137) 	
✚ Διονύσιος Σολωμός		(συνολικά: 8)
<ul style="list-style-type: none"> • Διονύσιος Σολωμός, «Ο Κρητικός» (ΝΕ. ΛΟΓ. Γ', 15-29) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να διδαχθεί συστηματικά το κορυφαίο ποίημα της ποιητικής ωριμότητας του Σολωμού «Ο Κρητικός», με αντίστοιχες διακειμενικές προτάσεις και συναναγνώσεις. 	
✚ Ο ρεαλισμός και ο νατουραλισμός στην πεζογραφία και στο θέατρο		(συνολικά: 20)
<p>α) Πεζογραφία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι, <i>Έγκλημα και τιμωρία</i> (απόσπασμα) (ΑΝΘ.ΕΥΡ.Λ., 384-391) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να γίνει αναφορά στους μεγάλους πεζογράφους του 19^{ου} αιώνα. ➤ Να διαβαστούν και άλλα αποσπάσματα από το μυθιστόρημα <i>Έγκλημα και τιμωρία</i>. Να συνδεθεί το μυθιστόρημα αυτό με το κορυφαίο έργο του Παπαδιαμάντη <i>Η φόνισσα</i>. 	8

<ul style="list-style-type: none"> • Επιλογή δύο έως τριών από τα πιο κάτω κείμενα: ○ Ονορέ Ντε Μπαλζάκ, <i>Μπαρμπα-Γκοριό</i> (απόσπασμα) (ΑΝΘ.ΕΥΡ.Λ, 113-120) ○ Γκυ Ντε Μωπασσάν, «Η διαθήκη» (ΝΕΛ Β', 202-208) ○ Λέων Τολστόι, «Ο Αλιόσα το τσουκάλι» (ΝΕΛ Β', 190-197) ○ Μαξίμ Γκόρκι, «Ένα κοριτσάκι» (ΑΝΘ.ΕΥΡ.Λ, 405-406) ○ Μπιγιέρνστερ Μπιγιέρνσον, «Ο πατέρας» (ΝΕΛ Β', 198-201) ○ Λουίτζι Πιραντέλλο, «Το πιθάρι» (ΝΕΛ Β', 215-223) ○ Χάινριχ Μπελ, <i>Οι απόψεις ενός κλόουν</i> (απόσπασμα) (ΑΝΘ.ΕΥΡ.Λ, 187-190) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να γίνει αναφορά στο έργο <i>Αδελφοί Καραμάζοφ</i> και στο κεφάλαιο «Ο Μεγάλος Ιεροεξεταστής», στο πλαίσιο των διακειμενικών προσεγγίσεων ή των μικρών ερευνών. ➤ Να προσφερθεί από τη νεοελληνική πεζογραφία το αφήγημα του Κωνσταντίνου Θεοτόκη, <i>Κατάδικος</i> (απόσπασμα) (ΚΝΕΛ Β', 151-157) και να αναζητηθούν οι διακειμενικές σχέσεις με τον Ντοστογιέφσκι. Βλ. ενδεικτικά: ☞ http://users.uoa.gr/~nektar/arts/prose/fyodor_dostoevsky_the_great_inquisitor.htm (για το κείμενο) ☞ http://www.avgi.gr/article/5615414/o-megalos-ieroexetastis-tou-ntostogiefski-kai-to-fantasma-tis-eleutherias (όπου και βιβλιογραφία). <p style="text-align: center;"></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Να διερευνηθεί η εξέλιξη του ρεαλισμού, ως λογοτεχνική τάση που εκφράζεται, κυρίως, με το μυθιστόρημα αλλά και με το διήγημα. 	<p style="text-align: center;">4</p>
---	---	--------------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> • Γεώργιος Βιζυηνός, «Το αμάρτημα της μητρός μου» (ΝΕ.ΛΟΓ. Γ', 121-156) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να γίνει αναφορά στο σύνολο του πεζογραφικού έργου του Γεώργιου Βιζυηνού και να ακολουθήσει η επεξεργασία του συγκεκριμένου διηγήματος. ➤ Να αναζητηθεί η μορφή της μητέρας στον Βιζυηνό μέσα από διακειμενικές αναγνώσεις. ➤ Να δοθεί παράλληλα για ανάγνωση το διήγημα «Το μόνον της ζωής του ταξίδιον». ➤ Να αξιοποιηθούν οι κινηματογραφικές παραγωγές για τον Βιζυηνό: α) «Γεώργιος Βιζυηνός. Η σιωπή των αγγέλων» (ΕΤ1, 2000), βλ. https://www.youtube.com/watch?v=us31shN1dLU και β) «Το μόνον της ζωής του ταξίδιον» του Λάκη Παπαστάθη, βλ. https://www.youtube.com/watch?v=1K3JdfZzSjM 	<p>8</p>
<p># Λέσχη Ανάγνωσης</p>		<p>(συνολικά: 10)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ⊗ Βλ. ενδεικτικό κατάλογο λογοτεχνικών βιβλίων για τη Λέσχη Ανάγνωσης (σ. 13-14 του Προγραμματισμού). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να οργανωθεί, στο πλαίσιο του μαθήματος, ένα πρόγραμμα αναγνώσεων και παρουσιάσεων λογοτεχνικών βιβλίων. ➤ Μπορεί να λειτουργήσει η όλη πρόταση στο πλαίσιο ενός λογοτεχνικού εργαστηρίου με τις τεχνικές λογοτεχνικής /δημιουργικής γραφής και, ενδεχομένως, με συναντήσεις με σημαντικούς λογοτέχνες, καθώς και με τη χρήση και αξιοποίηση της ηλεκτρονικής τεχνολογίας (βλ. τα σχετικά στα <i>Εισαγωγικά</i>). 	
<p style="text-align: right;">Διαγώνισμα: 2 περίοδοι</p>		

<p>β) Θέατρο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επιλογή δύο έως τριών από τα πιο κάτω κείμενα: <ul style="list-style-type: none"> ○ Αντόν Τσέχοφ, <i>Θείος Βάνιας</i> (απόσπασμα) (ΑΝΘ.ΕΥΡ.Λ., 396-403) ○ Χένρικ Ίψεν, <i>Το κουκλόσπιτο</i>, (απόσπασμα) (ΑΝΘ.ΕΥΡ.Λ., 326-332) ○ Χένρικ Ίψεν, <i>Οι Βρικόλακες</i>, (απόσπασμα) (ΑΝΘ.ΕΥΡ.Λ., 333-337) ○ Γρηγόριος Ξενόπουλος, <i>Το μυστικό της κοντέσσας Βαλέραινας</i> (απόσπασμα) (ΚΝΕΛ Β', 107-118) 	<p>➤ Να δοθεί έμφαση στην ανίχνευση των στοιχείων ρεαλισμού στο θέατρο.</p>	<p>6</p>
<p>🚩 Ευρωπαϊκός συμβολισμός /οι Έλληνες συμβολιστές Ο μετασυμβολισμός</p>		<p>(συνολικά: 14)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Σαρλ Μπωντλαίρ, «Άλμπατρος», «Τεράστιοι γλάροι» (ΝΕΛ Β', 100-101) • Σαρλ Μπωντλαίρ, «Spleen» (ΑΝΘ.ΕΥΡ.Λ, 130) • Στεφάν Μαλλαρμέ, «Όραμα» (ΑΝΘ.ΓΑΛ.Π., 35-36) • Ζαν Μορεάς, «Ρόδα της Δαμασκός...» (ΑΝΘ.ΓΑΛ.Π., 74) • Αρθούρ Ρεμπώ, «Άλλοτε αν 	<p>➤ Στο πλαίσιο της διακειμενικότητας, προτείνεται να δοθούν αντιπροσωπευτικά ποιήματα Ελλήνων λογοτεχνών, όπως λ.χ. τα πιο κάτω:</p> <ul style="list-style-type: none"> 🔗 Κωστής Παλαμάς, <i>Ταμβοί και Ανάπαιστοι</i>, http://www.sarantakos.com/kibwtos/komnas/palpoems.html#iamvoi Ανάγνωση <i>Ο δωδεκάλογος του γύφτου</i> (ΚΝΕΛ Α', 413-415), καθώς και επιλογή από άλλα ποιήματα που ανθολογούνται στον τόμο <i>ΚΝΕΛ Α'</i>, για να διερευνηθούν οι επιδράσεις που δέχεται ο Παλαμάς από τον συμβολισμό. 🔗 Ιωάννης Γρυπάρης, <i>Σκαραβαίοι και Τερρακότες</i>: επιλογή από 	

<p>θυμάμαι...», <i>Μια εποχή στην κόλαση</i>, Αθήνα, Γαβριηλίδης, 2013, 17, 19.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πωλ Βαλερύ, «Η κλώστρα», «Τα ρόδια» (ΑΝΘ.ΓΑΛ.Π., 100, 103-104) • Ράινερ Μαρία Ρίλκε, «Οι ελεγείες του Ντουίνο»: 6η ελεγεία (απόσπασμα) (ΑΝΘ.ΕΥΡ.Λ, 64-66) • Αλεξάντρ Μπλοκ, «Στρόβιλοι από χιόνι» (ΑΝΘ.ΕΥΡ.Λ, 407-408) 	<p>τα ποιήματα που ανθολογούνται στον σύνδεσμο http://www.greek-language.gr/greekLang/literature/anthologies/new/page_025.html</p> <ul style="list-style-type: none"> ☞ Ναπολέων Λαπαθιώτης, «Νυχτερινό» (ΚΝΕΛ Β', 176-177) ☞ Ρώμος Φιλύρας, «Ο πιερότος» (Α.Π.ΑΝΘ., 105-106) ☞ Κ. Γ. Καρυωτάκης, «Κάθαρσις» (ΚΝΕΛ Β', 185-186), να αναφερθούν και τα ποιήματα του Καρυωτάκη που διδάσκονται στη Λογοτεχνία Κοινού Κορμού. ☞ Τέλλος Άγρας, «Αμάξι στη βροχή» (ΚΝΕΛ Β', 188-189) <p style="text-align: center;">☞</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ως δείγματα πεζόμορφων ποιημάτων, μπορούν να συνεξεταστούν τα κείμενα «Άλλοτε αν θυμάμαι...» του Ρεμπώ και «Κάθαρσις» του Κ. Γ. Καρυωτάκη. Τα ίδια κείμενα προσφέρονται ως δείγματα του παρακμιακού στοιχείου στην ποίηση και για συσχετισμό με τους «καταραμένους ποιητές» (poètes maudits). ➤ Ως δείγμα της νεοελληνικής πεζογραφίας του συμβολισμού, είναι δυνατόν να γίνει απλή ανάγνωση μέρους του Κεφαλαίου Α' από το μυθιστόρημα <i>Φθινόπωρο</i> του Κωνσταντίνου Χατζόπουλου. 	
<p>📌 Ποιήματα Ποιητικής (συνολικά: 10)</p>		
<p>Επιλογή τεσσάρων έως πέντε ποιημάτων από τα πιο κάτω:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κ. Π. Καβάφης, «Το πρώτο σκαλί» http://www.kavafis.gr/poems/content.asp?id=148&cat= • Κωστής Παλαμάς, «Ονειρεύομαι, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να εξεταστεί η ποίηση ως κεντρικό θέμα των ποιημάτων και ο ρόλος της ποίησης στη ζωή και στην τέχνη. ➤ Σε σχέση με το προτεινόμενο ποίημα του Σκαρίμπα, μπορεί να γίνει συνανάγνωση με το ποίημα του Κ. Γ. Καρυωτάκη, «Σταδιοδρομία» (ΝΕ. ΛΟΓ. Γ', 76-77). 	

<p>πλάθω, ζω το στίχο...»: <i>Σατιρικά γυμνάσματα</i>: http://www.sarantakos.com/liter/satirikag/b18.html</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γιάννης Σκαρίμπας, «Χορός συρτός» (ΝΕ. ΛΟΓ. Γ', 74-76). • Ιωάννης Γρυπάρης, «Δικό μου φως», <i>Σκαραβαίοι και τερρακότες</i>, http://www.snhell.gr/anthology/content.asp?id=390&author_id=82 • Μαρία Πολυδούρη, «Μόνο γιατί μ' αγάπησες» (ΝΕ. ΛΟΓ. Γ', 72-73) • Μανόλης Αναγνωστάκης, «Ποιητική» (ΑΝΠ Γ', 293) • Οδυσσέας Ελύτης, <i>Άξιον εστί, Τα Πάθη, Ανάγνωσμα Έκτο</i> • Γιώργης Παυλόπουλος, «Τα αντικλείδια» (ΝΕ. ΛΟΓ. Γ', 89-90): http://users.sch.gr/symfo/sholio/kimena/pavlopulos-antiklidia.htm 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Για το ποίημα του Γρυπάρη προτείνεται συνανάγνωση με το ποίημα του Γεώργιου Δροσίνη [«Δεν θέλω του κισσού το πλάνο ψήλωμα...», <i>Φωτερά σκοτάδια</i>, Αθήνα, Ι. Ν. Σιδέρης, 1915, 78]. ➤ Μπορούν να συνεξεταστούν και ποιήματα ποιητικής από τη γενιά του '60 στην Κύπρο, όπως λ.χ.: Ανδρέα Παστελλά, «Τοις εντευξομένοις», Κώστα Βασιλείου, «Η ποίηση» (ΚΚΛ Β', 272), Θεοδόση Νικολάου, «Η εργασία του ποιητή» (ΚΚΛ Β', 254), Μιχάλη Πασιαρδή, «Η Ποίηση» κ.ά. Βλ. Μόνα Σαββίδου, <i>Η Ποίηση για την Ποίηση</i>, ΠΕΝ, Λευκωσία, 2012. ➤ Μπορούν, επίσης, να αξιοποιηθούν και άλλα ποιήματα για την ποίηση που ανθολογούνται στο εγχειρίδιο ΝΕ. ΛΟΓ. Γ' σ. 57- 90. 	
<p> Λέσχη Ανάγνωσης</p>		<p>(συνολικά: 16)</p>
<p> Βλ. ενδεικτικό κατάλογο λογοτεχνικών βιβλίων για τη Λέσχη Ανάγνωσης (σελίδες 13-14 του προγραμματισμού).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες. 	
<p style="text-align: right;">Διαγώνισμα: 2 περίοδοι</p>		

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΣΧΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ

1. Μιγκέλ ντε Θερβάντες, *Ο Δον Κιχώτης*, Αθήνα, Πατάκης, 2015.
2. Αντρές Τραπιέγιο, *Όταν πέθανε ο Δον Κιχώτης*, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2009.
3. Κάρολος Μπωντλαίρ, *Είκοσι οχτώ ποιήματα*, Αθήνα, Γαβριηλίδης, 1999.
4. Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι, *Έγκλημα και τιμωρία*, Αθήνα, Ζαχαρόπουλος, 1998.
5. Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι, *Ο ηλίθιος*, Αθήνα, Πατάκης, 2011.
6. Λέων Τολστόι, *Η ανάσταση*, Αθήνα, Ζαχαρόπουλος, 1997.
7. Μαξίμ Γκόρκι, *Η μάνα*, Αθήνα, Ζαχαρόπουλος, 1979.
8. Παύλος Καλλιγιάς, *Θάνος Βλέκας*, Αθήνα, Νεφέλη, 1987.
9. Μιχαήλ Μητσάκης, *Πεζογραφήματα*, Αθήνα, Νεφέλη, 1987.
10. Δημήτριος Μισιτζής, *Ο Φιάκας*, Αθήνα, Δωδώνη, 1992.
11. Γρηγόριος Παλαιολόγος, *Ο ζωγράφος*, Αθήνα, Νεφέλη, 1989 (1842).
12. Γρηγόριος Παλαιολόγος, *Ο πολυπαθής*, Αθήνα, Νεφέλη, 1989 (1839).
13. Ιάκωβος Πιτσιπίος, *Ο πίθηκος Ξουθ ή Τα ήθη του αιώνος*, Αθήνα, Νεφέλη, 1995.
14. Γιάννης Ψυχάρης, *Το ταξίδι μου*, Αθήνα, Νεφέλη, 1988.
15. Αργύρης Εφταλιώτης, *Νησιώτικες ιστορίες*, επιμ.: Σπύρου Κοκκίνη, Αθήνα, Νεφέλη, 1989.
16. Γεώργιος Βιζυηνός, *Νεοελληνικά διηγήματα*, Αθήνα, Εστία, 2010.
17. Α. Παπαδιαμάντης *αυτοβιογραφούμενος*, επιμ.: Παν. Μουλλάς, Αθήνα, Εστία, 1999.
18. Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, *Η φόνισσα*, Αθήνα, Εστία, 2011.
19. Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, (διηγήματα στο διαδίκτυο) <http://www.papadiamantis.org/works/58-narration>

20. Κωστής Παλαμάς, *Ανθολογία* (εκλογή: Γ. Κ. Κατσίμπαλης, Ανδρέας Καραντώνης), Αθήνα, Εστία, 2009.
21. Κωνσταντίνος Χατζόπουλος, *Φθινόπωρο*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2016.
22. Κωνσταντίνος Χατζόπουλος, *Βραδινοί θρύλοι*, Πελεκάνος, 2013.
23. Ιωάννης Γρυπάρης, *Σκαραβαίοι και τερρακότες*, Πελεκάνος, 2009.
24. Λορέντζος Μαβίλης, *Τα ποιήματα*, Αθήνα, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, 2003.
25. Γιάννης Βλαχογιάννης, *Διηγήματα*, Αθήνα, Εστία, 2015.
26. Κωνσταντίνος Θεοτόκης, *Σκλάβοι στα δεσμά τους*, Αθήνα, Σύγχρονη Εποχή, 2010.
27. Κωνσταντίνος Θεοτόκης, *Κατάδικος*, Αθήνα, Νεφέλη, 1990.
28. Γρηγόριος Ξενόπουλος, *Στέλλα Βιολάντη*, Αθήνα, Βλάσσης, 1984.
29. Γρηγόριος Ξενόπουλος, *Πρόσφυγες*, Βλάσσης, 1994.
30. Άγγελος Σικελιανός, *Λυρικός βίος* (επ. Γ. Π. Σαββίδης), Αθήνα, Ίκαρος, 2003.
31. Νίκος Καζαντζάκης, *Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*, Αθήνα, εκδ. Καζαντζάκη, 2010.
32. Κώστας Βάρναλης, *Άπαντα τα ποιητικά*, (επιλογή), Αθήνα, Κέδρος 2015.
33. Δημοσθένης Βουτυράς, *Διηγήματα*, Αθήνα, Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη, 2001.
34. Βασίλης Μιχαλίδης, *Ο Ρωμικός: [Ρωμικός και Τζιον Πουλλής, Τζιονής και Κακουλλής]*. Μια ανάγνωση από τον Κώστα Βασιλείου, Λευκωσία, Αιγαίον, 2003.
35. Βασίλης Μιχαλίδης, *Ποιήματα (1884-1917)*. Μια ανάγνωση από τον Κώστα Βασιλείου Λευκωσία, Αιγαίον, 2007.
36. Βασίλης Μιχαλίδης, *Επιλεγμένα ποιήματα*, επιμ. Λευτέρης Παπαλεοντίου, Λευκωσία, Μικροφιλολογικά, 2013.
37. Επαμεινώνδας Π. Ευθυμιάδης, *Ο φαρμακοποιός και ο χωριάτης*. Κωμειδύλλιον εις δύο πράξεις, Λευκωσία, Πολιτιστικές Υπηρεσίες Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, 2011.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Το μάθημα της Λογοτεχνίας Προσανατολισμού/Εμβάθυνσης (ως επιλεγόμενο μάθημα) αποσκοπεί στη γνωριμία, τη μελέτη και τη συνακόλουθη εμβάθυνση και τον διάλογο με τα σημαντικότερα λογοτεχνικά κείμενα και τους σπουδαιότερους εκπροσώπους της ελληνικής, της ευρωπαϊκής και της παγκόσμιας λογοτεχνίας. Ζητούμενο είναι, ακόμη, η γνώση των πιο σημαντικών σταθμών της Ιστορίας της Λογοτεχνίας και η κατάκτηση βασικών όρων της Θεωρίας της Λογοτεχνίας. **Απώτερος στόχος** είναι η σταδιακή διαμόρφωση ενός επαρκούς αναγνώστη της Λογοτεχνίας, που θα απολαμβάνει αισθητικά τα λογοτεχνικά κείμενα και θα είναι σε θέση να τα ερμηνεύει και να τα προσεγγίζει κριτικά.

Για τη Γ' Λυκείου βασικός κορμός είναι ο μοντερνισμός στη λογοτεχνία, η γενιά του '30 στον ελλαδικό χώρο -σε συνάρτηση με τα ευρωπαϊκά πρότυπα- και αναφορές στους μεταπολεμικούς λογοτέχνες (η εμπειρία του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ο Μάης του '68 στον ευρωπαϊκό χώρο), με εστίαση στην ελλαδική/κυπριακή λογοτεχνική παραγωγή (η Κατοχή και ο Εμφύλιος στην Ελλάδα, ο Απελευθερωτικός Αγώνας, η Ανεξαρτησία και η Τουρκική Εισβολή στην Κύπρο). Το μάθημα προσφέρεται ένα 4ωρο την εβδομάδα.

Συγκεκριμένα, με τη διδασκαλία του μαθήματος, **επιδιώκεται οι μαθητές/-τριες:**

- να αποκτήσουν μια σφαιρική εικόνα της ελληνικής λογοτεχνικής παραγωγής του 19^{ου} και 20^{ού} αιώνα και να γνωρίσουν τα αντίστοιχα σημαντικότερα λογοτεχνικά ρεύματα της ευρωπαϊκής και της παγκόσμιας λογοτεχνίας.
- να αναπτύξουν το αισθητικό τους κριτήριο, μελετώντας διαφορετικά λογοτεχνικά είδη.
- να ασκηθούν στη δημιουργική ανάγνωση και την ερμηνευτική προσέγγιση των κειμένων.
- να προσεγγίζουν τη λογοτεχνία διακειμενικά και διαθεματικά, με τη σύγκριση λογοτεχνικών κειμένων, με τη συνάντηση με άλλες μορφές λόγου και καλλιτεχνικής έκφρασης.
- να αναπτύξουν κριτική φιλιαναγνωστική στάση.
- να είναι ικανοί να παράγουν τον δικό τους προφορικό και γραπτό λόγο (δημιουργική γραφή/κριτικά και ερμηνευτικά σχόλια).

Στο πλαίσιο του μαθήματος, προτείνεται να οργανωθεί ένα Λογοτεχνικό Εργαστήριο, στο οποίο να ενταχθεί η **Λέσχη Ανάγνωσης** με ένα πρόγραμμα αναγνώσεων και παρουσιάσεων λογοτεχνικών βιβλίων, η διδασκαλία των τεχνικών της

λογοτεχνικής γραφής και συναντήσεις με σημαντικούς λογοτέχνες. Προτείνεται, ακόμη, η συστηματική χρήση και αξιοποίηση της ηλεκτρονικής τεχνολογίας.

Σε σχέση με τη Λέσχη Ανάγνωσης, από την αρχή του Α' Τετραμήνου κάθε σχολικής χρονιάς, ο διδάσκων/η διδάσκουσα προτείνει έναν κατάλογο λογοτεχνικών βιβλίων (ποίηση, πεζογραφία, θέατρο), για τον καταρτισμό του οποίου μπορεί να ζητηθεί και η συμβολή των μαθητών/-τριών. Γίνεται εισήγηση όπως μεγάλο μέρος των βιβλίων του καταλόγου αντληθεί από τη λογοτεχνική παραγωγή/τα λογοτεχνικά ρεύματα και κινήματα από τη δεκαετία του 1930 μέχρι τις μέρες μας, με εστίαση στα κορυφαία έργα της νεοελληνικής, της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας λογοτεχνίας. Επιδιώκεται έτσι να αναδειχθεί ο τρόπος με τον οποίο νεότερα ή σύγχρονα λογοτεχνικά έργα «συνομιλούν» με τα παλαιότερα μέσα από μια διαδικασία δημιουργικής πρόσληψης.

Κάθε μαθητής/-τρια επιλέγει από τον προτεινόμενο κατάλογο ένα βιβλίο και αναλαμβάνει να το παρουσιάσει στην τάξη. Για τον σκοπό αυτό, δίνονται συγκεκριμένες κατευθύνσεις από τον διδάσκοντα/τη διδάσκουσα, χωρίς να περιορίζουν την πρωτοβουλία και τη δημιουργικότητα των μαθητών. Είναι, επίσης, δυνατόν να γίνει παρουσίαση λογοτεχνικού βιβλίου που δεν θα περιλαμβάνεται στον κατάλογο, εφόσον κριθεί ότι αυτό εξυπηρετεί τους σκοπούς του μαθήματος. Ενδεικτικός κατάλογος προτεινόμενων βιβλίων παρατίθεται στο τέλος του προγραμματισμού.

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Δρ Νίκος Ορφανίδης, Ακαδημαϊκός Επόπτης
- Δρ Λεωνίδα Γαλάζης, Σύνδεσμος Ε.Μ.Ε. Φιλολογικών
- Σπύρος Αντωνέλλος, Ε.Μ.Ε. Φιλολογικών - Θεατρολογίας
- Σωτηρία Παπαμαργαρίτη, Φιλολόγος - Σύμβουλος Υ.Π.Π.
- Δρ Κάκια Παπακυριακού, Φιλολόγος - Α.Π. Λογοτεχνίας
- Μαρία Παπαλεοντίου, Φιλολόγος - Π.Ι.
- Γιώργος Καλοζώης, Φιλολόγος

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ /ΠΗΓΕΣ ΑΝΤΛΗΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ

1. *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Α' τεύχος, Α' Τάξη Γενικού Λυκείου, Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος», 2012 =ΚΝΕΛ Α'*
<http://ebooks.edu.gr/new/books-pdf.php?course=DSGL-A111>
2. *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Β' τεύχος, Β' Τάξη Γενικού Λυκείου, Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος», 2012= ΚΝΕΛ Β'*
3. *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Β' τεύχος, Β' Τάξη Γενικού Λυκείου, Βιβλίο Καθηγητή.*
<http://ebooks.edu.gr/new/books-pdf.php?course=DSB106>
4. *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Γ' τεύχος, Γ' Τάξη Γενικού Λυκείου, Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος», 2012= ΚΝΕΛ Γ'*
5. *Κείμενα Κυπριακής Λογοτεχνίας, Τόμος Α', Υ.Π.Π., Π.Ι., Υ.Α.Π., 2015= ΚΚΛ Α'*
6. *Κείμενα Κυπριακής Λογοτεχνίας, Τόμος Β', Υ.Π.Π., Π.Ι., Υ.Α.Π., 2012= ΚΚΛ Β'*
7. *Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία, Ανθολόγιο μεταφράσεων, Β' Γενικού Λυκείου - Επιλογής, Ο.Ε.Δ.Β., Αθήνα 2009 = ΝΕΛ Β'*
<http://ebooks.edu.gr/new/course-main.php/?course=DSGL-B125>
8. *Ανθολόγιο Ευρωπαϊκής Λογοτεχνίας για το Λύκειο, Υ.Α.Π., Λευκωσία 1998 =ΑΝΘ.ΕΥΡ.Λ*
9. *Νεοελληνική λογοτεχνία Γ' Γενικού Λυκείου - Θεωρητικής κατεύθυνσης = ΝΕ. ΛΟΓ. Γ'* <http://ebooks.edu.gr/new/course-main.php?course=DSGL-C132>
10. *Νεοελληνική λογοτεχνία Γ' Γενικού Λυκείου - Θεωρητικής κατεύθυνσης. Βιβλίο του Καθηγητή*
<http://ebooks.edu.gr/new/course-main.php?course=DSGL-C132>
11. *Ανθολογία Νεοελληνικής Ποίησης, Γ' Λυκείου, Υ.Α.Π. 2015 (ανατύπωση)= ΑΝΠ Γ'*
12. *Δημιουργική Γραφή, Οδηγίες Πλεύσεως, Υ.Π.Π., Π.Ι., Υ.Α.Π., 2012*
http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/Themata/logotechnia/vivlia_anaforas.html

13. Έκφραση Έκθεση, τεύχος Α', Γενικό Λύκειο, Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος», 2012 (βλ. ενότητα σχετικά με την αφήγηση και την περιγραφή)
14. Χριστόφορος Λιοντάκης, *Ανθολογία Γαλλικής Ποίησης*, Αθήνα, Καστανιώτης, 1988. = ΑΝΘ. ΓΑΛ. Π.
15. Λίνος Πολίτης, *Ποιητική Ανθολογία*, Αθήνα, Δωδώνη, 1982, τ. 7. = ΛΠ.ΑΝΘ.
16. Arthur Rimbaud, *Μια εποχή στην Κόλαση* (μτφρ. Χριστόφορος Λιοντάκης), Αθήνα, Γαβριηλίδης, 2013. = Rimbaud

✚ **Σημείωση:**

- Για άλλες έγκυρες πηγές άντλησης υλικού, βλ. *Εκπαιδευτικό Υλικό Μέσης Εκπαίδευσης Υ.Π.Π. > Ιστοσελίδα Λογοτεχνίας Μ.Ε. > Συνδέσεις*, στη διεύθυνση:
<http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/Themata/logotechnia/index.html>
- Ειδικά για τη διδασκαλία της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας, πλούσιο υλικό (διδασκτικά σενάρια, γραμματολογία, θεωρία της λογοτεχνίας) είναι προσβάσιμο στον δικτυακό τόπο του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας: βλ. <http://www.komvos.edu.gr/> > *Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία*.
- Για τη διδασκαλία της νεοελληνικής ποίησης, μπορεί να αξιοποιηθεί ο δικτυακός τόπος *Ανεμόσκαλα* της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα, στον οποίο είναι προσβάσιμοι οι *Συμφραστικοί Πίνακες Λέξεων για Μείζονες Νεοέλληνες Ποητές*, όπως και μεγάλο μέρος του έργου των ανθολογούμενων ποιητών: βλ. <http://www.greek-language.gr/Resources/literature/tools/concordance/>
- Πολύ χρήσιμη πηγή άντλησης λογοτεχνικών κειμένων από παλαιότερα σχολικά βιβλία είναι η ψηφιακή *Ιστορική Συλλογή Σχολικών Εγχειριδίων* του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας): βλ. <http://elibrary.iep.edu.gr/iep/collection/browse/index.html>

ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΤΗΣΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΥΛΗΣ (120 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ)

- ✚ **Σημείωση 1:** Στη στήλη ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ σημειώνονται τα κείμενα που προορίζονται για συστηματική διδασκαλία.
- ✚ **Σημείωση 2:** Στη στήλη ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ προτείνονται κείμενα που μπορούν να αξιοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί, ο καθένας κατά την κρίση του και με δυνατότητα ατομικής επιλογής, στο πλαίσιο της διακειμενικότητας και της συνανάντησης-συνεξέτασης των κειμένων, καθώς επίσης των μικρών εργασιών τύπου project, ανάλογα με τον διαθέσιμο διδακτικό χρόνο, τα ενδιαφέροντα και το επίπεδο των μαθητών/-τριών τους.

Α' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ (60 ΠΕΡΙΟΔΟΙ)

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
✚ Η Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία (συνολικά: 8)		
<ul style="list-style-type: none"> • Τ. Σ. Έλιοτ: <ul style="list-style-type: none"> ▪ «Δυσκολίες πολιτευομένου» (ΝΕΛ Β', 137-140) ▪ <i>Τα τέσσερα κουαρτέτα</i> (ΑΝΘ.ΕΥΡ.Λ., 53-55) ▪ <i>Φονικό στην εκκλησιά</i> (χορικό) (ΚΝΕΛ Γ', 401-405) 		
✚ Κ.Π. Καβάφης (συνολικά: 8)		
<ul style="list-style-type: none"> • «Καισαρίων» • «Μελαγχολία του Ιάσωνος Κλεάνδρου ποιητού εν Κομμαγηνή· 595 μ.Χ.» (ΝΕ. ΛΟΓ. Γ', 59-67) • «Απ' τις εννιά» • «Από υαλί χρωματιστό» • «Εις τα Περίχωρα της Αντιοχείας» 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Από τα ανέκδοτα ποιήματα του Καβάφη να προσεγγισθούν τα «Θεόφιλος Παλαιολόγος» και «Ποσειδωνιάται». <p>[Σημείωση: για τα προτεινόμενα ποιήματα του Καβάφη, βλ. Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού, http://www.snhell.gr/anthology/writer.asp?id=60]</p>	

✚ Γιώργος Σεφέρης		(συνολικά: 8)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Μυθιστόρημα</i>: τα σχετικά μέρη του έργου που περιλαμβάνονται στην <i>Ανθολογία Νεοελληνικής Ποίησης Γ' Λυκείου</i>, Υ.Α.Π. (ΑΝΠ Γ', 74-77) • «Κίχλη» (ΑΝΠ Γ', 83-85) • «Ο βασιλιάς της Ασίνης» (ΚΝΕΛ Β', 215-218) 		
✚ Οδυσσέας Ελύτης		(συνολικά: 8)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Άξιον εστί</i>: τα σχετικά αποσπάσματα που περιλαμβάνονται στην <i>Ανθολογία Νεοελληνικής Ποίησης Γ' Λυκείου</i>, Υ.Α.Π. (ΑΝΠ Γ', 134-146) • «Θάνατος και ανάστασις του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου» (ΑΝΠ Γ', 164-165) • <i>Μαρία Νεφέλη</i> (απόσπασμα), (ΑΝΠ Γ', 165-166) • <i>Ο μικρός ναυτίλος</i> (αποσπάσματα) [«Και με φως και με θάνατον»], (ΑΝΠ Γ', 168-170) 		
✚ Γιάννης Ρίτσος		(συνολικά: 6)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Η σονάτα του σεληνόφωτος</i> (ΝΕ. ΛΟΓ. Γ', 35-49) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να διδαχθούν, στο πλαίσιο της συνανάγνωσης, ποιήματα για τη σελήνη. Προτείνονται: Γιώργης Παυλόπουλος, Νάσος Βαγενάς κ.ά. 	

Οι Νεοέλληνες Πεζογράφοι		(συνολικά: 8)
<ul style="list-style-type: none"> • Στρατής Δούκας, <i>Ιστορία ενός αιχμαλώτου</i> (ΝΕ. ΛΟΓ. Γ', 183-239) • Γιώργος Ιωάννου, «Σελίδες του Γιώργου Ιωάννου, Έξι πεζογραφήματα» (ΝΕ. ΛΟΓ. Γ', 243-275) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να γίνει αξιοποίηση του σχετικού υλικού από το ΝΕ. ΛΟΓ. Γ', και των πεζογραφικών κειμένων που ανθολογούνται ή προτείνονται για σχετική συνανάγνωση και ανάθεση μικρών μελετών. 	
Λέσχη Ανάγνωσης		(συνολικά: 12)
<ul style="list-style-type: none"> ⊗ Βλ. ενδεικτικό κατάλογο λογοτεχνικών βιβλίων για τη Λέσχη Ανάγνωσης (σσ. 11-14 του προγραμματισμού). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να οργανωθεί, στο πλαίσιο του μαθήματος, ένα πρόγραμμα αναγνώσεων και παρουσιάσεων λογοτεχνικών βιβλίων. ➤ Μπορεί να λειτουργήσει η όλη πρόταση στο πλαίσιο ενός λογοτεχνικού εργαστηρίου με τις τεχνικές λογοτεχνικής /δημιουργικής γραφής και, ενδεχομένως, με συναντήσεις με σημαντικούς λογοτέχνες, καθώς και με τη χρήση και αξιοποίηση της ηλεκτρονικής τεχνολογίας (βλ. τα σχετικά στα <i>Εισαγωγικά</i>). 	
		Διαγώνισμα: 2 περίοδοι

Β' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ (60 ΠΕΡΙΟΔΟΙ)

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
 Η Λογοτεχνία της Κύπρου		(συνολικά: 8)
<ul style="list-style-type: none"> • Επιλογή ενός λογοτεχνικού έργου από τα πιο κάτω: <ul style="list-style-type: none"> ○ Κώστας Μόντης, <i>Γράμματα στη μητέρα</i> (επιλογή ενός από τα Γράμματα) ή οι <i>Κλειστές πόρτες</i> ○ Παντελής Μηχανικός, <i>Κατάθεση</i> ○ Κυριάκος Χαραλαμπίδης, <i>Αμμόχωστος Βασιλεύουσα</i> ○ Ανδρέας Παστελλάς, <i>Μεταθανατίως αποσηματισθείς</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Συστηματική διδασκαλία ολόκληρου του λογοτεχνικού έργου. 	
 Οι Υπαρξιακοί Πεζογράφοι του 20^{ού} αιώνα		(συνολικά: 6)
<ul style="list-style-type: none"> • Αλμπέρ Καμύ, <i>Γράμμα σ' ένα φίλο Γερμανό</i> (απόσπασμα), (ΚΝΕΛ Γ', 407-410) • Ζαν Πολ Σαρτρ, <i>Ο εγκαταλειμμένος άνθρωπος</i> (απόσπασμα), (ΚΝΕΛ Γ', 411-415) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να γίνει, επίσης, αναφορά στη νουβέλα του Καμύ «Ο Ξένος». 	

✚ Το Σύγχρονο Θέατρο (συνολικά: 8)	
<ul style="list-style-type: none"> • Επιλογή ενός από τα πιο κάτω θεατρικά κείμενα, κατά την κρίση του διδάσκοντος/της διδάσκουσας και των μαθητών/μαθητριών: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ευγένιος Ιονέσκο, <i>Ο ρινόκερος</i>, Αθήνα, Κέδρος, 2009. ▪ Σάμουελ Μπέκετ, <i>Περιμένοντας τον Γκοντό</i>, Αθήνα, Ύψιλον, 1994. 	
✚ Ποιήματα Ποιητικής (συνολικά: 20)	
<ul style="list-style-type: none"> • Διδασκαλία των πιο κάτω ποιημάτων από την ενότητα του διδακτικού εγχειριδίου <i>Νεοελληνική λογοτεχνία, Γ' Γενικού Λυκείου - Θεωρητικής κατεύθυνσης</i>: <ul style="list-style-type: none"> ○ Νίκος Καρούζος, «Διερώτηση για να μην κάθομαι άνεργος» (ΝΕ. ΛΟΓ. Γ', 68). ○ Οδυσσέας Ελύτης, «Μικρή Πράσινη Θάλασσα» (ΝΕ. ΛΟΓ. Γ', 87) ○ Μίλτος Σαχτούρης, «Ο ελεγκτής» (ΝΕ. ΛΟΓ. Γ', 78) ○ Μανόλης Αναγνωστάκης, 	

<p>«Επίλογος» (ΝΕ. ΛΟΓ. Γ', 81)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Τίτος Πατρίκιος, «Στίχοι 2» (ΝΕ. ΛΟΓ. Γ', 82-83) ○ Νίκος Εγγονόπουλος, «Ποίηση 1948» (ΝΕ. ΛΟΓ. Γ', 84) ○ Γιώργος Σεφέρης, «Τρία κρυφά ποιήματα» (απόσπασμα) (ΑΝΠ Γ', 102) 		
<p> Λέσχη Ανάγνωσης</p>		<p>(συνολικά: 16)</p>
<p> Βλ. ενδεικτικό κατάλογο λογοτεχνικών βιβλίων για τη Λέσχη Ανάγνωσης (σσ. 11-14 του προγραμματισμού).</p>	<p>➤ Σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες.</p>	
<p>Διαγώνισμα: 2 περίοδοι</p>		

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΣΧΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ

Α΄. ΠΟΙΗΣΗ

1. Μανόλης Αναγνωστάκης, *Τα ποιήματα*, Αθήνα, Νεφέλη, 2000.
2. Πωλ Βαλερύ, *Το παραθαλάσσιο νεκροταφείο - Η νεαρή μοίρα*, Αθήνα, Γαβριηλίδης, 1999.
3. Τάκης Βαρβιτσιώτης, *Ποιήματα*, Αθήνα, Καστανιώτης, 2003.
4. Κώστας Βάρναλης, *Το φως που καίει*, Αθήνα, Κέδρος, 2003.
5. Νικηφόρος Βρεττάκος, *Τα ποιήματα*, Αθήνα, Τρία Φύλλα, 2003.
6. Νίκος Γκάτσος, *Αμοργός*, Αθήνα, Πατάκης, 2013.
7. Νίκος Εγγονόπουλος, *Μπολιβάρ*, Αθήνα, Ίκαρος, 2007.
8. Νίκος Εγγονόπουλος, *Στην κοιλάδα με τους ροδώνες*, Αθήνα, Ίκαρος, 2007.
9. Τόμας Έλιοτ, *Έρημη χώρα*, Αθήνα, Ίκαρος, 2009.
10. Οδυσσέας Ελύτης, *Ποίηση*, Αθήνα, Ίκαρος, 2008. (περιλαμβάνονται όλες οι συλλογές του)
11. Ανδρέας Εμπειρικός, *Οκτάνα*, Αθήνα, Ίκαρος, 2008.
12. Κώστας Καρυωτάκης, *Ποιήματα και πεζά*, Αθήνα, Εστία, 2009.
13. Μιχάλης Κατσαρός, *Κατά Σαδδουκαίων*, Αθήνα, Ζαχαρόπουλος, 1994.
14. Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα, *Ποιητικά Άπαντα*, Αθήνα, Εκάτη, 2011.
15. Βλαντιμίρ Μαγιακόφσκι, *Ποιήματα*, Αθήνα, Κέδρος, 2015.
16. Παντελής Μηχανικός, *Κατάθεση*, 1975.
17. Κώστας Μόντης, *Γράμμα στη μητέρα Α΄, Β΄*, Λευκωσία, 1965 / 1972.
18. Ράινερ Μαρία Ρίλκε, *Οι ελεγείες του Ντουίνο*, Αθήνα, Πατάκης, 2013.
19. Πάμπλο Νερούδα, *Γενικό άσμα / Κάντο χενεράλ*, Αθήνα, Δαρδανός-Τυπωθήτω, 2004.
20. Αρθούρ Ρεμπώ, *Το μεθυσμένο καράβι και άλλα ποιήματα*, Αθήνα, Ελεύθερος Τύπος, 1997.

21. Γιάννης Ρίτσος, *Τέταρτη διάσταση*, Αθήνα, Κέδρος, 2009.
22. Μίλτος Σαχτούρης, *Ποιήματα Α' και Β'*, Αθήνα, Κέδρος, 2012-2014.
23. Γιώργος Σεφέρης, *Ποιήματα*, Αθήνα, Ίκαρος, 2014.
24. Τάκης Σινόπουλος, *Νεκρόδειπνος*, Αθήνα, Ερμής, 1991.
25. Κυριάκος Χαραλαμπίδης, *Αμμόχωστος Βασιλεύουσα*, Αθήνα, Άγρα, 1997.

Β'. ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

26. Λουκής Ακρίτας, *Αρματωμένοι*, Αθήνα, Φιλιππότης, 1983.
27. Άρης Αλεξάνδρου, *Το κιβώτιο*, Αθήνα, Κέδρος, 2012.
28. Μέλπω Αξιώτη, *Δύσκολες νύχτες*, Αθήνα, Κέδρος, 2008.
29. Θανάσης Βαλτινός, *Η κάθοδος των εννιά*, Αθήνα, Εστία, 2011.
30. Μαξίμ Γκόρκι, *Η μάνα*, Αθήνα, Ζαχαρόπουλος, 1979.
31. Ηλίας Βενέζης, *Αιολική γη*, Αθήνα, Εστία, 2011.
32. Μάρω Δούκα, *Η αρχαία σκουριά*, Αθήνα, Πατάκης, 2013.
33. Λιλή Ζωγράφου, *Η αγάπη άργησε μια μέρα*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 1994.
34. Λιλίκα Νάκου, *Παραστρατημένοι*, Αθήνα, Εστία, 1999.
35. Μαρία Ιορδανίδου, *Λωξάντρα*, Αθήνα, Εστία, 2012.
36. Πάνος Ιωαννίδης, *Η αβάσταχτη φιλοπατρία του Π.Φ.Κ.*, Λευκωσία, Κινύρας, 1989.
37. Πάνος Ιωαννίδης, *Αμερική '62*, Αθήνα, Αιώρα, 2008.
38. Γιώργος Ιωάννου, *Η σαρκοφάγος*, Αθήνα, Κέδρος, 2006.
39. Νίκος Καζαντζάκης, *Αναφορά στον Γκρέκο*, Αθήνα, Καζαντζάκη, 2014.
40. Νίκος Καζαντζάκης, *Ο Φτωχούλης του Θεού* Αθήνα, Καζαντζάκη, 2011.
41. Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, *Η Γυφτοπούλα*, Αθήνα, Εστία, 2012.

42. Μ. Καραγάτσης, *Γιούγκερμαν*, Αθήνα, Εστία, 2007.
43. Ρήνα Κατσελλή, *Στα βουνά της Τραμουντάνας*, Λευκωσία, Χρυσοπολίτισσα, 2012.
44. Γιάννης Κατσούρης, *Στυλιανού ανάβασις*, Λευκωσία, Άνευ, 2012.
45. Φραντς Κάφκα, *Η δίκη*, Αθήνα, Ροές, 2010.
46. Φραντς Κάφκα, *Ο πύργος*, Αθήνα, Κέδρος, 2008.
47. Αλέξανδρος Κοτζιάς, *Αντιποίησης αρχής*, Αθήνα, Κέδρος, 2001.
48. Μένης Κουμανταρέας, *Βιοτεχνία υαλικών*, Αθήνα, Κέδρος, 2011.
49. Γκαμπριέλ Γκαρσία Μάρκες, *Εκατό χρόνια μοναξιά*, Αθήνα, Λιβάνης, 1979.
50. Ήβη Μελεάγρου, *Ανατολική Μεσόγειος*, Αθήνα, Αρμίδα, 2011.
51. Ήβη Μελεάγρου, *Προτελευταία εποχή*, Αθήνα, Κέδρος, 1981.
52. Χόρχε Λουίς Μπόρχες, *Άπαντα τα πεζά*, Αθήνα, Πατάκης, 2014.
53. Τζωρτζ Όργουελ, *1984*, Αθήνα, Κάκτος, 1999.
54. Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης, *Το μυθιστόρημα της κυρίας Έρσης*, Αθήνα, Άγρα, 2005.
55. Γ. Φ. Πιερίδης, *Τετραλογία των Καιρών*, Λευκωσία, Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπέζης Κύπρου, 1989.
56. Μπόρις Πάστερνακ, *Δόκτωρ Ζιβάγκο*, Αθήνα, Ποταμός, 2015.
57. Κοσμάς Πολίτης, *Eroica*, Αθήνα, Ερμής, 1991.
58. Κοσμάς Πολίτης, *Λεμονοδάσος*, Αθήνα, 2003.
59. Αντώνης Σαμαράκης, *Το λάθος*, Αθήνα, Ψυχογιός, 2013.
60. Διδώ Σωτηρίου, *Ματωμένα χρώματα*, Αθήνα, Κέδρος, 2012.
61. Κώστας Ταχτσής, *Το τρίτο στεφάνι*, Αθήνα, Γαβριηλίδης, 2011.
62. Αντρέας Φραγκιάς, *Λοιμός*, Αθήνα, Κέδρος, 2002.
63. Δημήτρης Χατζής, *Το διπλό βιβλίο*, Αθήνα, Ροδακίό, 2008.

Γ'. ΘΕΑΤΡΟ

64. Λούλα Αναγνωστάκη, *Η πόλη*, Αθήνα, Κέδρος, 2001.
65. Μαρία Αβρααμίδου, *Θέατρο*, Λευκωσία, Αρμίδα, 2001.
66. Τένεσι Γουίλιαμς, *Γυάλινος κόσμος*, Αθήνα, Ηριδανός, 2012.
67. Τένεσι Γουίλιαμς, *Λεωφορείο ο πόθος*, Αθήνα, Ηριδανός, 2012.
68. Βασίλης Ζιώγας, *Το προξενιό της Αντιγόνης*, Αθήνα, Ερμής, 1996.
69. Ευγένιος Ιονέσκο, *Η φαλακρή τραγουδίστρια – Το μάθημα – Οι καρέκλες*, Αθήνα, Κέδρος, 2007.
70. Πάνος Ιωαννίδης, *Τρία θεατρικά έργα*, Λευκωσία, Κινύρας, 1977.
71. Ιάκωβος Καμπανέλλης, *Η αυλή των θαυμάτων: Θέατρο, τ. Α΄*, Αθήνα, Κέδρος, 2011.
72. Ρήνα Κατσελλή, *Τρελή γιαγιά*, Λευκωσία, Χρυσοπολίτισσα, 1987.
73. Δημήτρης Κεχαΐδης, *Το πανηγύρι-Η βέρα-Το τάβλι*, Αθήνα, Κέδρος, 2005.
74. Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα, *Ματωμένος γάμος*, Αθήνα, Ηριδανός, 2008.
75. Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα, *Το σπίτι της Μπερνάντα Άλμπα*, Αθήνα, Κέδρος, 2014.
76. Άρθουρ Μίλλερ, *Ο θάνατος του εμποράκου*, Αθήνα, Πατάκης, 2011.
77. Κώστας Μουρσελάς, *Οι φίλοι-Ενυδρείο-Μαχαίρι στο κόκαλο*, Αθήνα, Κέδρος, 2001.
78. Σάμιουελ Μπέκετ, *Περιμένοντας τον Γκοντό*, Αθήνα, Ύψιλον, 1994.
79. Γρηγόριος Ξενόπουλος, *Το μυστικό της κοντέσσας Βαλέραιννας*, Αθήνα, Βλάσσης, 1991.
80. Ευγένιος Ο΄ Νηλ, *Το πένθος ταιριάζει στην Ηλέκτρα*, Αθήνα, Κέδρος, 2007.
81. Γιώργος Σκούρτης, *Νταντάδες*, Αθήνα, Καστανιώτης, 1998.